

DOS

Za oživitev slovenskih blagovnih znamk

Robert Klun, Hermina Kovačič
Fotografije: arhiv DOS

Načela oblikovanja in razvoja so v razvitih družbah zelo jasna. Gospodarstvo in vlade v svojih strategijah vključujejo oblikovanje v najpomembnejše razvojne in prioritetne načrte, ki ustvarjajo državno identiteto. Oblikovanje je razvojni generator vsakega razvitega gospodarstva. Žal pa je v Sloveniji na tem področju velika neizkoriščenost znanja in izkušenj. Konceptualno vključevanje oblikovanja v podjetniško strategijo je prej naključje kot običajna praksa.

Profesionalno oblikovani izdelki so izraz želje podjetij po ustvarjalski svežini; kljub težkim razmeram se zavedajo, da je le razvoj gonilo in možnost obstanka

na zahtevnem trgu. Pri tem so jim lahko v veliko pomoč člani Društva oblikovalcev Slovenije (DOS), edine strokovne organizacije s področja oblikovanja, ki s

približno 250 člani zastopa stanovske interese in poskuša poiskati prave sinergije z gospodarstvom.

PRAVILA VREDNOTENJA IN KAKOVOSTI

DOS so ustanovili leta 1951; postal je edino stanovsko združenje v Sloveniji za vse oblikovalske profile. Od leta 1961 je enakopravni član ICSID (Mednarodnega sveta združenj za industrijsko oblikovanje), leta 1963 pa je sodeloval na ustanovnem kongresu združenja ICOGRADA (Mednarodnega sveta združenj za grafično oblikovanje) na Bledu, kar je močno vplivalo na njegov razvoj. Določil je najpomembnejša in še danes veljavna pravila o vrednotenju in merilih kakovosti v oblikovanju vizualnih komunikacij. Pravila ICOGRADA so ena temeljnih zavez delovanja vseh članov DOS.

Izhaja iz tradicije in izkušenj, ki so zgodovinsko spremenile podobo naših krajev, ljudi, podjetij. DOS je soustanovitelj Arhitekturnega muzeja v Ljubljani in mednarodnega Bienala industrijskega oblikovanja in avtor koncepta te prireditve. Sodeloval je tudi pri ustanovitvi programskega sveta za visokošolski študij oblikovanja na Univerzi v Ljubljani, Avtorske agencije za Slovenijo, Kulturniške zbornice Slovenije, statusa umetnikov in izdelavi meril vrednotenja za oblikovalske storitve.

Z OBLIKOVANJEM IZ KRIZE

DOS je leta 2005 s kompleksnejšim pristopom in novimi programi začel intenzivneje iskati prave vzroke za oživitve slovenskih blagovnih znamk. Ponovno združen nagovarja tako industrijo kot širši trg, da novi pristopi izhajajo iz vedanja o potrebah in željah z močno estetsko vsebino, prav v njih pa je tudi možnost izhoda slovenskega gospodarstva iz krize. V oblikovanju za gospodarstvo je tako kot pri investitorjih v arhitekturi treba poiskati skupine, ki zaupajo znanju, izkušnjam, inovativnosti, združenim pod tako imenovano oblikovalsko noto. Eden takih zanimivih in odmevnih projektov je bilo sodelovanje članov DOS (Jana Peččnik, Barbara Prinčič, Mateja Krašovec Pogorelnik, Maja Najdic, Polona Mattek, Aja Vesna Ginovska, Pavla Bonča, Jani Bavčer, Robert Klun, gostja s Hrvaške Gordana Drinković in vodja projekta

1. Vesna Štih in Jana Mršnik (BelaBela): Svetilka 1∞

2. Robert Klun: Kozarci Gaia in Pinus

3. Ljubica Suna Čehovin: Kolekcija uporabnih predmetov Zajtrk s Plečnikom

4. Nina Malovrh: Vaze Uhate

5. Marjan Žitnik: Stol Feniks

6. Julija Zornik Strle: Svetilka Javor

7. Jurij Dobrila: Krožnik Gipsy sunset

8. Petra Bole: Nakit Knjiga mi da krila

9. Petra Černe Oven: Celostna podoba za projekt Ljubljana, prestolnica knjige 2010

Jurij Dobrila) in Steklarne Rogaška. Temelji na tehnološki in strokovni podpori Steklarne Rogaška (Leja Škoberne, Ivana Potočnik, Igor Polik, Nina Malovrh) v sodelovanju z Institutom Jožefa Stefana (vodja oddelka za nove materiale prof. dr. Danilo Suvorov in sodelavka raziskovalka mag. Jana Bezjak). Nastalo je okrog 20 poetično funkcionalnih izdelkov, zgrajenih na vrednotah tradicije podjetja in čarobni svetlobi stekla ter v povezovanju z drugimi materiali, kot so les, akrili, kamen. Tako se včasih steklo povezuje z impresijo in uporabnostjo svetlobe, drugič se igra z množičnostjo in prispodobami, tretjič vključi povezanost s slovensko zemljo in enim najlepših marmorjev z Lesnega Brda.

ČAS ZA AVANTGARDNE PRISTOPE

Do začetka februarja je bila v Cankarjevem domu odprta pregledna razstava del članov DOS, pravkar pa se je preselila v prostore Gospodarske zbornice Slovenije, kjer bo na ogled do konca marca. Z deli, nastalimi v zadnjih sedmih letih, se jih predstavlja kar 60 tako s področja industrijskega kot grafičnega in vizualnega oblikovanja ter scenografije. Njena vrednost je tudi v tem, da nas, kot je v spremnem katalogu v uvodu napisal Sašo

Urukalo, »nauči, da se moramo zavedati, da industrijsko in grafično oblikovanje vizualnih sporočil presegata zgolj snovanje lepih podob in oblik. Oblikovalci smo zato, da potegnemo razmejitveno črto med stylingom in designom, med formo zaradi forme same in vsebino. Oblikovanje je dodana vrednost, ki jo lahko zagotovimo sami v Sloveniji s svojo oblikovalsko elito. Čim prej bo to spoznala celotna družba in dopustila, da bo oblikovanje vpeto v vse ravni odločanja, prej bo mogoča rešitev gospodarske krize, saj oblikovanje prispeva k razvoju tehnologij in novih produktov, prirejenih potrebam človeka in ekološkim zahtevam.« Za koga se je mogoče zdelo, da so stvaritve članov DOS odsev zavedanja, da je Slovenija majhna dežela; toda nabita je z željo po preboju, bogata z naravo, naravnimi materiali in vrednotami. In prav takšno identiteto kažejo izdelki. Čas je za avantgardne pristope, v slogu in velikosti po vzoru največjih. Njihovo veličino in pomen nam je morda najbolj nazorno kazal eden največjih slovenskih umetnikov Avgust Černigoj. Biti je treba močan, imeti trdno voljo, biti delaven in imeti trdo kožo. Zavedajmo se, da človek prek umetnosti izraža odprtost duha, svoj odnos do sveta in dojemanja okolice.

